

Smotra Dalmatinska

Dodatak „Objavitelju Dalmatinskomu“

(La Rassegna Dalmata)

Cijena je na godinu „Objavitelju Dalmatinskomu“ i „Smotri Dalmatinskoj“ za Austro-Ugarsku Kr. 10.—; samom „Objavitelju Dalmatinskomu“ Kr. 6.—; samoj „Smotri Dalmatinskoj“ Kr. 6.—; Na polugodište i na tri mjeseca plaća se surazmerno. Pojedini brojevi stoe 10 para, a zastareni para 20.

Djelatnost za predbrojbu, uz koja nema dotičnih sveta, ne će se ni u kakav obzir uzeti; pitanja za uvršte, uz koja nema prilične preplate, biti će povraćena. — Preplate se šalju poštanskim naputnicama. — Rukopisi se ne vraćaju. — Neplaćena se pisma ne primaju. — Pisma i novce treba šaljati Uredu Objavitelja Dalmatinskog u Zadru.

IZLAZI SRIJEDOM I SUBOTOM

N. P. Ministar-predsjednik
d.r Koerber.

Četiri Previšnja ručna pisma.

BEČ, 29. «Wiener Zeitung» donosi četiri česarske ručna pisma, i to: ručno pismo ministru izvanjskih posala Burianu, kojim mu Česar saopćuje da je otpustio dr. Koerbera, kad je imenovan za austrijskog ministra predsjednika, sa mesta zajedničkog ministra financija, i da je povjerio ministru izvanjskih posala barunu Burianu, zasad, upravu zajedničkog ministarstva financija i vrhovno centralno upravljanje posala Bosne i Hercegovine. Drugo ručno pismo izražava Koerberu, prigodom kad je otpušten od službe zajedničkog ministra financija, česarevo puno priznanje i njegovu najtopliju zahvalnost za izvrsni rad na tom mjestu, osobito kao poglavica zemaljske uprave Bosne i Hercegovine. U trećem ručnom pismu ministru unutrašnjih posala, knezu Henleinu, Česar prima na znanje i odobrava molbu austrijskih ministara da budu otpušteni od njihove službe te im povjerava dalje vodjenje posala, pa mu u isto vrijeme javlja da je imenovan dr. Koerber austrijskim ministrom predsjednikom. List na pokon donosi ovo pismo Koerberu:

Ja Vas imenujem Mojim austrijskim ministrom predsjednikom te očekujem Vaše prijedloge radi sastavljanja novog ministarstva.

Franjo Josip s. r.

Dr Ernest Koerber rodio se 6 novembra 1850 u Trientu kao sin majora. Svrsivši u Beču svoje nauke, stekao je u 22 godini doktorat prava. Kao pravni vježbenik stupio je u službu kod bečkoga Zemaljskoga Suda. Dvije godine kasnije bio je pozvan u Ministerstvo trgovine, gdje je svojom nemirnom marljivošću svratio na se pažnju svojih neposrednih starješina, kao i tadašnjih Ministara, tako da je nakon 19 godina postao odjelni predstojnik. Početkom 1896 Koerber stupio je kao prvi odjelni predstojnik u Ministerstvu unutrašnjih posala. Tijem mu povodom bi udijeljeno dostojanstvo tajnoga savjetnika. Na 28 novembra 1897 dr. Koerber bio je pozvan kao Ministar trgovine u Gauschovo Ministerstvo; ali je naskoro odstupio s Gauschovim Kabinetom. Kada je došlo na kormilo Clary-evo Ministarstvo, dr. Koerber bio je 2 oktobra 1899 imenovan Ministrom unutrašnjih posala. S odstupom Clary-evo Kabinetom 21 decembra 1899 dr. Koerber bi stavljena na raspolažanje.

Iza kratke Witteove efe dr. Koerber je postao 18 januara 1900 Ministrom predsjednikom i Ministrom unutrašnjih posala. Koerberovo Ministarstvo stajalo je pod znakom mlađečke opstrukcije, koju je vodio dr. Kramer. Na 2 januara 1900 dr. Koerber zapodio je nagodbene konferencije između Čeha i Nijemaca, 22 februara 1900 stupio je pred Parlament i predstavio novi Kabinet. Na 13 marca 1900 uspjelo mu je prvi put iz progredišnje opstrukcije, da je Parlament odobrio novački kontingenat.

Godine 1902 dr. Koerber preuzeo je i Ministarstvo pravosugije, koje je pridržao sve do svoga odstupa 31 decembra 1904.

Za sve vrijeme svoje vlaste dr. Koerber živo je radio oko toga, da rješi češko-njemački spor. Njegovo je nastojanje, nažalost, ostalo bez uspjeha. Opstrukcija Čeha i Nijemaca gotovo je nepre-

kidno trajala, a kasnije se položaj još pogoršao radi pitanja o talijanskom pravnom fakultetu.

Iza bure protiv talijanskog fakulteta u Wittenu kod Innsbrucka d.r Koerber pokušao je u gorvoru 17 novembra 1904 opravdati vladino držanje. Položaj stranaka i Vlade sve se više pogoršavao, opstrukcija je trajala dalje, pa je d.r Koerber 13 decembra nakon odgode Kuće predao svoju ostavku. Na 31 decembra 1904 Njegovo Veličanstvo primilo je Koerberovu ostavku i imenovalo Ministrom predsjednikom barunu Gautschu. Otada se d.r Koerber nije više isticao u javnom životu, a nije ostao ni u Gospodskoj Kući, kojoj od 21 septembra 1899 privreda kao dozvotni član.

Na 9 februara 1915 imenovan je zajedničkim Ministrom financija, nasljednikom d.r vit. Bilinskoga, koji bijaše odstupio.

Ministar d.r Koerber i na ovome je položaju pokazao svoje izvanredne državničke sposobnosti. U posljeme Bosne i Hercegovine, iako je bio uvjetan da se tamo državna uprava mora pokazati neumoljivom prema onijemu, koji rade protiv svojih državljanskih dužnosti ili šire težnje koje se ne danu izmiriti sa pripadnošću onoj zemlji čiji su oni gragjani, nije ispuštao iz vida da zavedeni nijesu većinom glavni krivci, nego da su glavni krivci oni pokretaci koji misle da su bezbjedni u pozadini. Ministar je nastojao gdje je mogao, da ublaži bijedu koju je rat donio onoj zemlji, i da smislijenim postupanjem obezbijedi narodni mir u zemlji, eda bude pravo svakome, kome god on narodnome platu menu pripadao.

Dr. Koerber na rastanku s činovnicima
zajedničkog Ministarstva financija.

BEČ, 30. Dojakošnji zajednički ministar financija Dr. Koerber danas se oprostio s činovničkim zborom zajedničkog ministarstva financija. Odsječni predstojnik Thalloczy oslovio je Koerbera uime činovničkog zboru i rekao, da činovnici žale, što Koerber nije mogao da u Bosni i Hercegovini, koje su povjerene bile njegovoj upravi, u djelu privede sve što bijaše naumio da učini. Thalloczy istaže divno junaštvo bosansko-hercegovačkih četa na svim bojnim poljima; krv što su oni prolili, dokazuje da sve neprijateljske napasti neće u njima iskorijeniti dinstičnu ideju. Govornik završi, zaželivši svaku sreću novoj i važnijoj fazi dugog i zasluznog rada novog austrijskog ministra predsjednika.

Nato Ministar predsjednik Koerber: odgovori

«Usljed užasnog događaja, koji je sve nas potresnuo a meni ote starog prokušanog prijatelja, pozvalo me Njegovo Veličanstvo, da stupim na njegovu mjesto. To je bio možebit najozbiljniji čas u mom životu, kad sam se riješio, da se tom pozivu obazovem, jer znam kolike su teške dužnosti i kolika je odgovornost što će imati prama državi i njenim narodima. Ko me pozna, taj zna, kako je meni, bez obzira na moju osobu, uvijek i jedino do općeg dobra, do zdravlja, ištinog napretka na svim početnima državnom životu. Ali nađa, da će razni staleži pučanstva upoznati moje čestite namjere i da poređ svih teških muka što požrtvovano podnose radi ovog rata koji već dugi traje, neće očajavati, nego da će steći uvjerenje da će se savjesno sve učiniti što je moguće da se prvo i prvo ublaži zbrinutost rabi prehrane, osokolija me da se unatoč poteškoćama što nas očekuju a možebit i protivnostima, koje u našem javnom životu na žalost nijesu rijetke, ne otmem pozivu.»

Niti zbori, niti usta otvori moj Markiša, drugačije milokrvno i dragušno desetogodišnje jedino muško čedo Ivana Galica i zakonite mu družice, evo ovje Stane, što pred njim stopu za stopom pomice.

— Još da mi se momče reduje! Tamen, oče, ima i nad čim, kad se ovo da sinoć obratio, da mu ruka sa obraza ne sastruga ni mladost ni starost! — na Markišu se odredri, a mene blagim okom obli njegova majka . . .

Tko amo tko tamo, svaki je pošao za svojim poslom i svojom odumotom voljom, da u selu ne ostala već drćine i moje kućanice, da zapržene i ka na vatri težaku užinu spremi i po milagjem u polje šalju. Pred kućnim vratima i dokon, premještaju se sa kamena na kamen i zgodnije prama suncu, da se nasunčam, skanjujam se ja, bi li u prirodni Božju. Tamo se do sita mogu načuditi svemogućstva Stvorčevu, koje je sve ovo i ovako skladno stvorilo, a njegova ga je dobrota nehranno čovjeku podložila. Sto očima zvirljem, eto mi je i na nje izvrci, a do tren ispred njih u vatrencu šmigne, Jakovica Omuzova. Kako stupi na prag obora, nad oči podlanicu nadvije, i u sva četiri vjetra starosna ogleda, hoće li otkuda pomoliti ono, za čim joj s malim oči iskapase isčekujući.

— Ma što to, Jakovice? Zar te iz vatrencu dim izgoni, da svakoga trena na dvor izliječeš? Aja, strino; tko se dima ne nadimi, ni vatre se ne ogrije! — šalno ču ja i ko prijekorno.

— Šta to bl jutros tebi «zenzo» Markiša, da si se kozirkom povio, a njezinim lugom obložio, a kad tamo, evo je čarno proljeće i pouškrso, sirno i mlječno te obilno doba?

Ministar predsjednik dr. Ernest Koerber zaglasio, kako je svoje staranje neprekidno obraćao Bosni i Hercegovini, koje su bile izložene ljudim iškušenjima. «Nastojali smo, da popravimo štetu, što je rat nanio, i da se pobrinemo kako će se tim zemljama obezbijediti za budućnost koristan razvoj i procvat». Ministar predsjednik završi riječima: «Bože čuvaj Njegovo Veličanstvo, obe države Monarhije i njene narode».

Talijansko bojište:

U primorskoj fronti raste jakost i zamašaj vatrenih neprijateljskih artiljerije i mina. Istočno od Gorice i na Krasu neprijateljska se pješadija otisnu prama našim pozicijama. U Tirolu talijanska se paljbe stiše.

Jugo-istočno bojište:

U Arbaniji stanje je jednako nepromijenjeno. Zamjenik poglavice generalnog štaba v. Höfer podmaršal.

Izvještaji njemačkog velikog glavnog stana.

BERLIN, 28 Wolff-Bureau Javila:
Veliki glavni stan, 28. oktobra 1916:

Zapadno bojište:

Vojna fronta nasljednika prijestola Rupprechta: Jučer, poslije jakе artiljerijske pripreme, započeo iznova pješadijski bojevi na sjevernoj obali Somme. Naše čete ubili Engleze i Francuze artiljerijskom i mitralješkom vatrom, pa i hladnim oružjem. Pričršasno potpuno naše pozicije.

Istočno bojište:

Vojna grupa nasljednika prijestola: I istočno od Meuse bljahu se iznova teški, a po mas uspješni bojevi. Poslije čestoke artiljerijske vatrenje provale iz Šume Thiaumont, s obe strane tvrđe Douaumont i u Fumenskoj šumi jakе francuske snage da napanu, ali su mahom propale pred našim pozicijama i sa velikim gubicima po protivnika.

Balkansko bojište:

U sjevernoj Dobrudži naši su odjeljci dosad naišli u potjeri malo otpora. Sve pokazuje da se neprijatelj naglo povlači. Zarobimo 500 razbijeglica i odnosimo nekoliko kolona municija i prljage.

Makedonska fronta:

Srpski napadi na njemačko-bgarske pozicije u obliku Černe propadoše, tako i djelimični zagoni protivnikov na istočnim obroncima Moglene i Doiranog jezera.

Istočno bojište:

Na južnom krilu primorske fronte nastavljaju se bojevi artiljerijom i minama. Neprijateljski pješadiji, koja se otiskivala duž ceste Opafesela, našom smo vatrom prinudili da se vrati. U Tirolu neprijateljska topovska vatra postaje na mesta žešćom. Vojna fronta gener. maršala prince Leopolda Bavarskog:

Kod nađih četa ništa novo.

BEČ, 29. Službeno se javlja.

«29. oktobra 1916.»

Istočno bojište:

Talijansko bojište:

Na južnom krilu primorske fronte nastavljaju se bojevi artiljerijom i minama. Neprijateljski pješadiji, koja se otiskivala duž ceste Opafesela, našom smo vatrom prinudili da se vrati. U Tirolu neprijateljska topovska vatra postaje na mesta žešćom.

Jugo istočno bojište:

Kod nađih četa ništa novo.

BEČ, 29. Službeno se javlja.

«29. oktobra 1916.»

Istočno bojište:

Fronta generala konjice Nadvojvode Karla Frana Josipa:

Zapadno od Oršove zauzesmo u neočekivanom napadu visove koji vladaju tim mjestom. Južno od Vöröstoronyjskog (Rotenturmskog) klana, sjeverno od Kampulunga i južno od Predeala austro-ugarske i njemačke bojne snage stekloše u ljuštim bojevima zemljini. Na erdeljskoj istočnoj fronti ništa važno.

Vojna fronta gener. maršala princa Leopolda Bavarskog:

Zapadno od Lucka i na Stochodu žestoka vatra neprijateljske artiljerije. Napad što je ruska pješadija pokušala kod Szelova, osuđen je već u zametku.

— Ma progijte me se, moj Don Marko, i moje žalosti ovo jutros, ko nikada, što jutros! ... Uime Oca i Sina — i ne doreće Jakovica, a već se desnom rukom dodila i čela i ramena, a pri dnu, do trbuha smrši — Ameu . . . Moga mi Šimka nema. Jutros, dok još mi ni očiju na ložnici ne protroli, on otkrajuće kruće vrata, i kako onda, evo ga dosada nigda natrag. Najstrag mi bilo reda, mjesto njega, Ivanicu k ovacima slati, a sad evo strepić i ogledati se, da težacima ručak šaljem, a nemaš po kome, kad sam, vidite i sami, u jedinstvu . . . — Hoće, ne će, banut će, ne će — eto, oče, moga dima, da sam ga se uzazbilj jutros za svu godinu nadimila!

Šimak i Markiša, ko bliznaci i ispod jednoga materinjega srca. Cigla im razlika, da je jedan Galic, a drugi Omuz, te Šimak dvije godine starior, a to poime i osibitiji, snažniji, te kipom napuniti. Od ostalog, ako ih Bog uzdrži u lijepome zdravlju i veselju, valaj će biti pravi sinci svojih roditelja, Galic i Omuzu dični odvjetak, a selu zorni i uzorni pomladak, te dvije kćete mirutne cvijeće.

Ledan su i drugi čobani. Dok u košuljci i drćina bili, da šilježi su i k janjicima na bliže putolazile i kući se zarađe povraćali. Otkada se ovo sade benevrećiva dočepali i kape na glavi, sami se pašu, optušom torbom prite, te tikvici za ljute žegje i slavlim napunjaju i oda se vješaju — postali su čobani, povazdan za brojnim krdom hajgučki počekali tuge trude.

Tko je živ i kome je duša draga, nije to kad čuo, da se tko prijekorom, a kamo li će se tuzgavom i prenebesnom psosu izvrati na Šimka i Markišu, da su gubeši, da se oni svoje mladostne nanosili, stariji im se snazi ne obradovati, a tamo mrtvi i pogotovo se ne smirili, već da im se srča umela, a grlevica ih zadavila. Što su

Uvjek vjera, a nigda nevjera.

Don

Izvještaji bugarskog glavnog stana.

CARIGRAD, 30. Glavni stan javlja 29. oktobra.
Na fronti Kavkaza:
Na desnom krilu neprijateljski napad bombama odbijen je krvavim gubicima za protivnika.
Na lijevom krilu izmjenična paljba.
Na drugim frontama ništa važno.

Izvještaji bugarskog glavnog stana.

SOFIJA, 28. Glavni stan javlja 28. oktobra:
Mačedonska fronta:

Južno od Prjespenskog jezera slabci sukoji između izviđačkih odjeljaka. Zapadno od željezničke pruge Bitoli-Lerina živahno djelovanje artiljerije. U obliku Černe obdismo nekoliko srpskih napada; isto tako propadoši i oslabili neprijateljski napadi na Dobropolje i na sela Tusin i Donto. Sobe strane Vardara neznatno artiljerijsko djelovanje. Na zapadu Balasice Planine i na fronti Strume, osim pojedinačnih topovskih hitaca, nije ništa bilo.

Na obali Egejskoga Mora miruje se.

Rumunjska fronta:

Na obali Crnoga Mora mirovanje. U Dobruži nastavlja se potjera za neprijateljem. Naši su odjeljci konstavali, da se neprijatelj povlači pravcem na mostove na splavima, kod Hirsove, Braile, Isakće i Tulce. Mosti kod Hirsove porušimo. Naši pomaknuti odjeljci dopriješću do linije Ostrovo — kraj južno od Babadaga. Za posljednja dva dana odnosimo preko 800 zarobljenika, 7 topova, 5 municipijskih kola, 1 municipijski park i mnogo kola. Duž Dunava na mjestu puščana paljba. Zapremili smo jedan otok istočno od Silistrije.

SOFIJA, 29. Izvještaj generalnog štaba, 29. oktobra.

Mačedonska fronta:

Između Prjespenskog jezera i Černe živahno artiljerijsko djelovanje. Odbili smo protunapadom neprijatelj napad između željezničke pruge Bitoli-Lerin i Černe. Kod oblika Černe na fronti nemačkih četa više je protivnikovih napada propalo. U Dobruži nastavlja se potjera za neprijateljem; zaprobljeno je ponovo 500 momaka i grupa telefonista četvrtog sibirskog zbara.

Priestolna besjeda u bugarskoj narodnoj Skupštini.

SOFIJA, 29. Ministar predsjednik Radoslavov otvorio je narodnu skupštinu, u ime Cara sa prijestolnom besjedom, u kojoj Car spominje kako su Rumuniji god. 1913 zločinčki provali u Bugarsku, kako su lupežni oteli Dobružu, kako je Rumunjska dana 27. augusta izjavila rat austro-ugarskoj Monarhiji, kako je isto doba napala na Bugarsku bombardujući gradiće na Dunavu i kako su njene čete nečuvnenih okrutnosti počinile na bugarskom narodu u Dobruži; pak nastavlja: «Postupanje me je Rumunjske prinudilo, da naređim vojski neka upane u Rumunjsku, da obdje napad, da kazni Rumunjsku za nepravicu počinjenu 1913 godine i da ostvori iz sužanstva braću svoju u Dobružu. Zatim priestolna besjeda ističe, kako su neprijateljske čete u Dobruži potučene; spominje junake, koji su za domovinu poginuli; slavi hrabrost bugarske vojske; izriče uvjerenje, da će i uspjeh, koji je svakako nužan da nacionalna stvar može uspijeti, ovjetati nastojanja vlasti i narodne Skupštine da se obezbijedi opskrbljivanje vojske i pučanstva; napokon naviješta da će se prikazati privremeni proračun za 1916 za trljamjeseči i za 1917, i osnove u pogledu mjera što su u svezi s potrebama rata i za upravu, carstva i skoro oslobođenih, prisajedinjenih krajeva, i izražuje uvjerenje, da će narodna Skupština biti složna kad bude vijećati o tim mjerama što su neophodno nužne za konačni uspjeh ove ispolinske borbe, te ga njen rad prizivlje blagoslov. Svemogućega. Priestolna besjeda svršava: «Zivio bugarski narod, živila hrabura bugarske vojske!»

Pošto se priestolna besjeda pročitala, primljena je sa jednodušnim odobravanjem prijedlog predsjednika dr. Vateva, da se vojsci isporuči pozdrav Šo-branju, da se oda počast poginulim junacima i da

A kako bi ih i uzrekli, da se prije ne ogledaju na nebeske visove, otkuda da će Bog na nje bljezgave, umjesto blage proljetne rosice, susasti gvozdene poluge, da ih smrve?

I Simak i Markiš znaju, da niti su trgovci ni krčmari, već čobani blaga svoga, a kakvi budu oni, tako će na svome i blago njihovo. Kršćani su i jedan i drugi, a iako još vrlići i po materinu zaudaraju mlijeku opet na pučku misu dolaze, evangeline, i po kome je, čuju, a na misniku riječ pomje. Nije im se za uho zavrila, već usred sreća umeterizila lusovu pripela, da je on u pomoći nam bio! — Dobri pastijer, da dobar pastijer poznava ovce svoje, a ovce njega, njegov glas čuju i za njim veselo, lagansko i srčano slijede. Znaju oni, da je Bog sveznavajući i pravedan, pa dok ćeš tugje satrati, blagom popasti i umesti, poljarevu oku i seljanskoj pomni umaknuti, da te ne zateklu, ne ćeš valaj svemogućemu Bogu. U druge, kako sa nedamorene tuge muke nijesu ni grijesi oprošteni, — blago razbilje, a tvoja će duša odgo-vorati, nek i je otkupljena na krvi i na muci pre-milostivog Isukrista i Otkupitelja. A ako ti, uz devedesetih ih i devet u torbu, jedna se osklizne niz torbu, ako upaneš u govoždja i zakon te opatne, da će ti se statuti i na Božić i u Velikome Petku, komšo moj, nuk, ako možeš, govori, što ćeš onda? I onako ti znaš, da što runjava pašće dulje na svome čući repu, gore po nju; što ti bezduševnije u tuge trude usrćeš i potaricom ih, tareš, naopćenje po kućne ti babjakove čese. One će patiti na ovome svijetu, a tvoja duša i na ovome i na drugome.

Ovako kosur kosure i račune sračunavaju i Simak i Markiš, pa se i bave svojim poslom. Svega je kod njih i na njihovu čobanluku, ali ni onoliko, koliko je crna pod noktom, da bi se moralis pređi ljudi i ispred njihova poštenja sakritati, već ljubav, jedinstvo misli, jedno srce, brasko srce, ujedinjen i složan rad, te zajednička lozinka: — jedan za drugoga, a oba za Boga i za brate iskrnjega. Dok su uz blago, taman po ono Svetoga Pisma, da su Žudije, jednom rukom hram

se brzovano čestita Jekovu i zapovjedniku treće vojske koja vojuje u Dobružu.

Glasovi o odjelitom miru s Rusijom.

BEČ, 28. «Fremdenblatt» piše: Od nekoliko dana pronose se glasovi o odjelitom miru s Rusijom. Kako doznačemo sa nadležne strane, ti glasovi nijesu nipošto osnovani.

Kapetan Boelke poginuo.

BERLIN, 29. Kapetan Boelke, koji je jučer oborio hincu svoju četrdesetu neprijateljsku letjelicu, jučer se u zračnom boju sukobio s drugom letjelicom te, spuštači se iza naših linija, zaglavio.

Vijesti iz Grčke.

ŽENEVA, 28. «Matin» javlja iz Atine: Sinoć, pošto je svršilo ministarsko vijeće, Vlada je prikazala Kralju na potpis naredbu, kojom su svrgnuti svi činovnici što su se pridružili revolucioniskom pokretu u Solunu.

Ententin predujam narodnoj vlasti u Solunu.

LONDON, 29. „Observer“ javlja iz Atine: Savremenci odlučiće da uvojele nacionalnoj vlasti u Solunu 400.000 šterlinga predujma.

NA DAN MRTVIJEH.

Lesenji je listopad prošao, nastupio sumorni novembar, a s njime tužni Mrtvi dan, treći za ovog užasnog rata, treći za ovog krvavog carevanja Smrti nad cijelom, svjetskom, Evropom i nad mnogim kraljevinama ostalog svijeta. Stere strašna krvnica svoja crna krila nad ovaj bijeli svijet i kosi, od preko dvije godine, golemom kosom svojom, i po kopnu i po moru, svuda neprestano nesmiljeno. Kosi, jaoh, mlada žica: momčad još nejaku i zelenu, krsnu mladež plahu i veselu, i uz nju već omatorene ljude. Lako koji dan to jače zamahnjuje, i kako koji dan to debliji još otkosi, a svaki otok na tisuće ljudskih života poljuje i s ovoga svijeta sruši. Zgogjeni padaju ljudi na gomile po razbojištima, pred sančevina, u tvrgjavama; ginu satrvi pod konjim kopitim; gušće se na stotine i na tisuće na dnu mora u potopljenim lagijama, oblijecu dignuti lagumom u zrak, te popadaju kojekuda razmrskani razneseni, izdišu po zavojušima i bolnicama u ranama teškim. Jedno ljudstvo, jadna lijepa mladost: što će crna zemlja, što će dubine morske uživati! Kukaju danas za svojim milim pokojnicima, nad grobovima miljenika svojih, neće im grobove svojim suszama orositi, niti molitvam opojati, niti cvijecem okititi. Nijesu im mili pokojnici sahranjeni u domaćoj grobnici, u sjeni crkve rodnog mještja, uz stare njihove. Daleko im kosti počivaju. Neki u putsim grobljima tujih mesta, neki pokopani hrpmice se tisućama što su zajedno s njima pali na državnim granicama, po stranim krajevima, gdje je svakoj bojištu golemo grobište, dok neki truhnu bez groba ni ukopa na dnu mora, ili izgubljeni po šumama po vrletima i strmenima.

Sa strahotnog razmatranja, užasâ, tugâ i nevoljâ, koje ovaj golemi svjetski pokolj siće naokolo, s ovog razmatranja, što se svakome na ovaj tužni dan, — namijenjeni pomenu svih pokojnici, — silno nameće, naše se misli obraćaju s osobitim čuvenstvom pieteta na naše mile mrtve, na sinove naše velike i uže domovine, koji su dali svoj život za obranu njenu za Cara i za Dom.

Srušu u boj, silno željni viteškog mezeva, plemenitim i plamenitim zanosom; i za spas, za čast svoje zemlje mile dadoše mladi život svoj.

Slava onima što su za domovinu pali! Blago onom ko žive do vijeka; a oni će živjeti vavijek u spomen blagoslovnog naroda. Ne žalite ih roditelji, ne žalite ih vjerne ljube, kao što ni oni svoje glave ne žalise, uvjereni da će iz njihove krvki i iz njihova pepela niknuti bolji i ljepši dani

zigali, a drugom se od neprijatelja branili — i oni, jednim okom pomjne na ovce, da ne bude stete, a drugim; te zanesenim srcem priljubite priklonosti svakome dobru priljeću,

Svemu se kod njih nagje vakti i naručna vremena, l sigra je njihova. Nijesu oni grintljiva, pospljena, te zalužena starčad, da uz kućne začigaje komošte ljuljaju, već razigrana mladost sa razjezenom krvljom, da će joj, reći bi, i na obraze i na grudi, ko na nožicu, briznuti. Tu ta sigra nije objest, i jogunluk, da prelazi mjeru sređenosti i sa divljačtvom se pajdaši, već umjerena, primamljiva, a nada sve pitoma. Ruke su im svegj zaposlene, ali nigda ne stetu nanose, da tuge nasade gule, navrtnuto voće svrču, mladikova staba krše, a grane krlje, već na poslu, da bi ga ponosno mogli i pred močno kraljevo prijestolje iznijeti.

Eno ga i sad se u mojoj čeliji o duvaru ponad pisarnim stolom koči dugački rašeljk i ošibiti kamni sa zadijevom zemljonom lulom, u Potravljku kalupljenom. Lula je iz tugejega mejaša, nu kamni, narodnim vezom proširen, britvicom po zanatu izrezukan i svakim šarenilom poljskoga cvijeća i zelenim listom protkan, iz mog je oduta. Šve su to iskitile zlatne ruže još zlačenijih mojih Simaka i Markiša, u moje to dvore o Svetomu Marku i Kršnjaku oni donijeli i svoga duhovnika podarili. Crjehota, da je za kara-popu Marka, što reku, priteno oružje, jer niti lulu puši, ni u tambaru udara, ako i je carskog i Markova grla, da se niza nj oka za okom crvenika vina slijeve.

Ste to kupovati, šta li starijemu zanovetaru i na roditeljske čese nasrati, da im nabave diple i svirale! I toga bi još, da im zar oni i graskih slatkisa dobavljaju, ko da nije svemogućstvo Božje blagoslovilo, a kuća daje pure i ječmenice, te surutke, mlijeka i okrajkak sira! Ta da za što su im ruke, zar da ih, ko džigericu, niza se objese, već da se miču i polaško, danas ovo, sutra ono, da tešu, djeljavu, turpaju, svrdlaju i razgrijanom žicom progaraju, dok je jasenova drveta skladne svirale štampanju, da bi stao i omamljen slušao,

za njihov rod, za njihovu zemlju, za njihovo potomstvo. Drolje plemenitu krv svoju sebi, na slavu, a zemlji svojoj na spas i na diku; s njih je zemlja naša očuvana od dušmanske najeze, s njih je hrvat gospodar u svojoj kući, na rogjenog grudi, za kojom toliko gramži naš susjed s prekom, a koja polivena blagoslovjenom krvu njihovom, gojiti će za sve vječne divne vrijet blagodarnosti, koji nikad uvehnuti neće.

Blagodarnost našu prama tim slavnim pojnicima našim pokazimo međutijem na ovaj tužni dan sjećajući se njihovih porodica tužnih i nevjoljivih koje trebaju one hrane i obrane što su u njima izgubili. Poginuli su nas junaci neizmjerno zadužili. Mi treba da im odužimo dug koji im dugujemo: a odužimo im se ponajbolje kada pružimo ruku pomoćnicu njihovim porodicama. Sjetimo se svih ovaj dan «Zaklade za udovice i siročad» poginulih naših junaka. To da nas iste i kršćanska ljubav i rodoljubna dužnost i dug prema poginulima. Šema bi ova pomisao moralna skloni svakoga da što podašnije prinese svoj dar ovog svjetovnog ustanova.

I neimući i siromasi rado će otkidati od svog siromaštva koliko budu mogli na ovu plemenitu svrhu. To će biti najljepše uzdarje naše za predragocjeni njihov dar, za blagoslovjenu krv koju za nas proljeće; to će biti najcasniji i najljepši način proslave sutrašnjeg dana dana mrtvih.

6 moratoriju u Crnoj Gori.

CETINJE, 27. 1. novembra 1916 ukinutu se propisi (određenja) crnogorskog zakonika o moratoriju privatnih tražbenica i o produženju rokova za pravne lijevice. Uslijed toga mnogo će se mijenjati i 2. novembra protestovati, tako da će pojedini sudovi u jedan sami dan izdati nekoliko hiljadu mjeničnih protesta zbog isplate. Vojna je uprava stoga odredila, da osobe i zavodi, koje imaju dosta mjenica, pričakuju te mjenice na protestovanje pomoću posebne popisa, u kome će se iznijeti svi tačni podaci. Dan u koji stigne taj popis, vrijedice kao dan, u koji bi se mijenje mjenjalo, početiće da će pojedini sudovi podijeliti na protestovanje, tako da će pojedini sudovi podijeliti koliko od mjenica stranke moraju sudu prikazati u originalu. Rok od 15 dana, kroz koji se mora podijeliti tužba protiv mjenice, što je na taj način protestovana, početiće da će teče od dana u koji se je stranci, što je mjenici protestovala, uručio mjenični protest. Da stranke pogodovane moratorijem ne budu njegovim dokidanjem teško oštećene, vojna je uprava zgodno odredila da sudovi mogu na prijedlog dužnika svakog privato protestovanje, pa i zavojenje i izvršenje ovre, i nadalje odgoditi, najkasnije do 31. decembra 1916, ako to iziskuje stanje dužnika i uako time nije neurazmjereno otešan položaj vjernovnika. Cetinske novine objelodanjuju poziv crnogorskog banke, kojom ona pozivlje sve svoje ili svojih područnika dužnika, da s obzirom na isticanje moratorija izvrši svoje obaveze prema banci do 1. novembra, jer da će inače svaki mjenični dug, što ne bude do toga dana uređen, protestovati danom 2. novembra, a nakon 15 dana utužiti.

Naši Dopisi

Sibenik, 20. oktobra.

(Patriotični koncert u Šibenskom pozorištu). U srijedu 18. ov. mj. pobudom jednog odbora pod predsjedanjem Presvjetelog Gosp. kontraadmira Hugo Zaccarie bio je u našem pozorištu veliki koncert pjevanja i glazbe u korist ratne skrbni.

Ta večer ostao će neizbrisivom radi krasnog umjetničkog uspjeha, koji su postigli vrijedni izvještaj i radi izvanrednog posjetu Šibenskog gragjanstva, koje se je, kao uviјek, odazvalo poletnim patriocičnim čuvenstvom pozivu odbora.

Pozorište se prikazivaće kao kod velikih zgodu. Nije bilo jednog praznog mjeseca, a širok je prostor bio pretijesan za ovu zgodu, te su mnoge obitelji izostale radi pomanjkanja prostora.

kako se to ispod Šimkovih i Markovih gipkih prsta složena pjesma izvija? Sad piše, civile, oduše i usklapane narodne motive osušuju, da do srca prodiru, a tebe i prirodu opajaju.

A sad će te, miliču moj, zamoliti, da trenom staneš, o kljen se tu povije odupreš, te poslušaš, kako Markiš tanko ojkne, a Šimak jači i jačim glasom prijekne, da onda sastavi jedna pjesma, uskladana i salivena pjesma, da bi im se ko oka menjen u dušu zagledao, kako će je od trena do trena angeli iz razbusalih grudi iznijeti i dragome Bogu na uzdarje ponijeti, ja vila naviti amo Ravnijoša, ljekaricom im travom oči zamjećiti, da ne vide, kuda ih je proniela i u svoje vilinske dvore sanjela, jer je pjesma, njihove duše pjesma, kad uzmuh nabrajati, da se ne hvali, već tužaka i:

je prisutnost
rofa Attemsa,
osobitu lju-

kontradmiral
Pappafava,
zastupstvo
gher, zastupstvo
poglavlje ci-
ospogjica.

ukusom, a
se poprsje

što suđe-

nom na kla-
u komadu
« Rosenka-
n programu,
nik na ovom
ve uvijek na-
ranog sluša-

a našeg op-
najtopljih
a sa svo-
uspjeh i u
maschera»,
om duetu iz
Vuškovićem
etnika pobu-

kao u ovom
zvučnim gla-
san u diktiji,
ere i ganu
ja je jedna
e umjetnosti,

est mila go-

ala romancu

»; dva ko-
da umjetnica
nosnom dra-
ila je vjerna
ispjeva je
avsi izmena-
je bio pot-

iz «Caval-
čem i u o-
ovićem. Pu-
nim, dugim
jetnice, koja
našem po-

or Noe Ma-

sobnostima;

te izdaje

apora. Ispje-
vanciula del

a pjeva je
ahnutim lir-
je i u duetu
nosti, te je
dobravjana.

ton Marko
koji visoko
emenitost. I

arovi kojim
polaze veli-

izbjegava-

jima svaku

kost. Ispje-

«Pagliacci»

Trovatore»

ki » g.com

zličitog ka-

tisak, te je

pravim go-

i neprstanog

ovom pri-

nam je M.

vedbom od

erni i duboki

skih i flau-

jenju, otkriše

prve vristi.

o vjerskom

obilnim i

predmetom

Maroli biše

aria htio je

ih dineron

elu «Krka»

Nj. Pr. Go-

zahvali Nj.

odazvavši

umjetnicima

ojom nese-

djeluju-

gosp. Kon-

svečanosti

i predsjed-

ojili u ro-

e vrsne u-

ih i zađo-

uspjehu u

nini Mazzo-

pozorište i

pomogao.

ose bađav-

se zauzeće

zuci svaki

Spljet 27. o. m.

(Proslava 50. obljetnice viške bitke u c. kr. državnoj gimnaziji u Spljetu.) — U prošli četvrtak, dne 26. o. m. proslavila se je u splitskoj gimnaziji na osobit način 50. obljetnica viške bitke, dokako naknadno, jer je ta proslava bila inače u srpnju, kad su veliki školski praznici, a učenici kod kuće.

Upraviteljstvo je zavoda pozvalo na ovu patriotsku svečanost poglavice mjesnih vlasti, vojničke, crkvene i civilne, upravitelje svih škola, a osim toga i neke druge ličnosti iz grada, koji su se svi dobrotivo pozivu dozvali. Po zgodno udešenom programu uz sudjelovanje c. kr. vojničke glazbe i učeničkog pjevačkog i guđalačkog zboru pod ravnjanjem učitelja pjevanja M. a Bozzotti izvršio se program svečanosti o 9 sati prije podne do nešto preko 10, skladno, odmjereno i u brzom tempu, tako da je za prisutne bio pravi užitak ona izmjena glazbenih zvukova pozdravnog govora, prečuvanja, deklamacije i oduševljene pjesme iz maglajnih grla.

Nakon što je vojnička glazba u atriju odsvirala Carevku, pri dolasku c. kr. kotarskog poglavara, upravitelj je Petri ević u pristalo okičenoj dvorani učenika pozdravni govorom ističući u njemu značenje viške pobjede, slavu Tegetthofu i junashtvo naše mornarice, u kojoj i danas vladi isti duh onih vremena. Na trokratni Živio! Njegovu Veličanstvu, kojim je govornik završio, učenici je zbor zapjevao Carevku, a poslije ove vojničke je glazba odsvirala koračnicu „O du mein Österreich“. Kad utinuše zvukovi glazbila, uze riječ profesor Ivačić i u ožetom prečuvanju slike i plastične čikije prikaza iza kratka uvođa dramatičan tok bitke pod Visom, a u epilogu, gotovo samo citatiima stranih pisaca i očividac, veličinu Tegetthoffove pobjede i junashtvo naših, a nađa sve dalmatinskih mornara. Njegov poklik „Slava Tegetthofu i junacima pod Visom“ odjeknuo ovoranom iz svih grla u pravom oduševljenju. Iza predavanja zapjevaju učenički zbor i jelo i sklađano Bozzotti-jevu „Pobudu Hrvatu“, a glazba odsvira galop „Viški bitku“. Zatim je osmoškolac Tadić patetičnim glasom krasnoslovio vrlo uspijeli prigodničnu prof. dra. Grbavčiću, a učenički guđalački zbor uz pratnju na pianinu lijepe je odsvirao Wachsov „Menuet“. Na koncu je učenički zbor otpjevao „Lijepu našu“ i vojnička glazba odsvirala koračnicu „Radezky“.

Kad su gosti poustajali da se oproste, uze riječ Presvetitelj Biskup Gjivoje, te na ime svoje i svih pozvanika riječima priznajači zahvali upravitelju zavoda i profesorskom zboru na pozivu i pri tom dometnu ono što je svima stajalo na jeziku, da je naime ovakova proslava najizgledniji odgojni poticaj mlađeži, koja će, slijedeći vitezšku djelu prošlosti, i u budućem biti nesavladiva obrana carstvu i dinastiji po onoj „Austria erit in orbis ultima“. Trokratni Živio! Njegovu Veličanstvu, koji je iz punih grudi zaorao dvoranom, bijaše kao živa, iskrena poštova Biskupović riječi sa strane razdražane mlađeži i ugodno tronute gospode gostiju.

DALMATINSKE VIJESTI

Odlikovanja Crvenog Križa.

Njegova se je c. i. Visost, prejasni gospodin nadvojvoda Franjo Salvator, pokrovitelj-zamjenik društva Crvenog Križa u Monarhiji, milostivo udostojio, da, u ime Njegova c. i. Apostolskog Veličanstva, udjeli u području pokrajinskog pomoćnog društva Crvenoga Križa za Dalmaciju, njegovih područnica i mjesnih odbora, ova odlikovanja za zasluge za Crveni Križ, uz oprost od pristojbine:

Oficirski počasni znak sa ratnom dekoracijom, gospodi: Đejeg. Preuzev. d. r. Vicku Pulišiću, nadbiskupu, prvom potpredsjedniku pokrajinskog društva, d. r. Vicku Ivčeviću, predsjedniku Žemaljskog Odbora dalmatinskog, drugom potpredsjedniku pokrajinskog društva, d. r. Franju grofu Thun-Hohensteinu, namj. potpredsjedniku, članu upravnog odbora pokr. Društva.

Počasni znak II. razreda sa ratnom dekoracijom: gospogji Ani grofici Attems-Heiligenkreuz, gospodi: Petru Čalebiću, vlad. sav. blagajničku polkr. Društva, Lovru Čurliću, namj. tajniku, don Zvonimiru Kiriginu, poljskom kuratu, prof. Stjepanu Ratkoviću, u Zadru, mons. Luki Pappafava, biskupu, predsjedniku podružnice, Božu Čalebiću, namj. savj. upr. kot. pogl. potpredsjedniku podružnice, mons. Vinku Karadjole, kanoniku, članu uprave podružnice, Humberto Lugeru, namj. tajn. opć. upr., članu uprave podruž. Slavomiru Markoviću, drž. odvjetniku, članu uprave podružnice, gospogji: Antoniju Zaccariju, supruzi kontr- admiralu Hugo Zaccaria, u Šibeniku, gospodi: Nikoli Madirazzu, načelniku općine trogirske, članu uprave podružnice, d. r. Jakovu Malviću, kot. nadlječniku, članu uprave podružnice, Dujmu Mikačiću, mor. zast. tajniku podružnice, d. r. Eduardu Grgiću, odv. blagajniku podružnice, d. r. Jakši Račiću, ravn. bolnice, inž. pl. Kamilu Tončiću, ravn. unj. zanatlj. škole, u Splitu, Krstu Radimiri, kot. pogl. predsjedniku podružnice, u Korčuli, Fridriku Logeru, kot. povj. sada u Budvi, bivšem potpredsjedniku podružnice korčulanske, d. r. Albertu Renkinu, namj. savj. upr. kot. pogl. predsjedniku podružnice, u Dubrovniku, Nikoli Giuppanovichu, kot. pogl. predsjedniku podružnice kotoriske u Ercégovine, mons. Franju Uccelinu, biskupu potpredsjedniku podružnice, u Kotoru, Franju Brantschu, upravitelju urede za otkup duhanu, u Imotskom, Josipu Bogdanoviću, namj. konc. opć. upr., d. r. Ivanu Tironi, sudskom savjetniku u Biogradu.

Srebrnu počasnu kolajnu sa ratnom dekoracijom: gospodi: Petru Čalebiću, namj. konc. Petru Wrantzky, umirovlj. ravn. pom. ureda, gospogjama: Luciju König, Augusti Petranoviću, u Zadru, gospodi: Jacintu Mattiazzu, lejkarniku, članu uprave podružnice, Vladimiru Kuliću, trgovcu, Mariju R-ichu, predstojniku želje postaje, Marijanu Selestrinu, lučkom pristavu, Antunu Lučevu, por. prijamn. Ivanu Mazzoleni, lejkarniku, Krešimiru Novaku, pučkom učitelju, gospogji Perini Bogdan, učiteljicu gradj. škole, gospogjici Anki Paul, pučkom učiteljicu u Šibeniku, gospodi: Dru Gustavu Pfeiferu, namj. konc. članu uprave podružnice u Makarskoj, Mašu Boduliju, kanoniku, članu uprave podružnice u Korčuli, gospogji Vješkoslavu Katalinić, gospogjici Nataliji Belli, gospogji Ruži Grgić, gospogjicama: Franki Katunarić,

Jozici Ligutich, Vješkoslavu Malešević, Dori Malvić, gospogji Romildi Račić, gospodi: dru Josipu Čareviću, koralmom vikaru u Splitu, pr. f. Grguru Pekasu, tajniku podružnice, Niku Sincichu, trgovcu, članu uprave podružnice, Vicku Svilokosu, blagajniku podružnice, Dru Vicku Svilokosu, odv. tajniku podružnice, Roku Vučićeviću, članu uprave podružnice, Guidu Nagy, namj. konc. prof. Antonu Mostahiniću, gospogji Niki Balarin, pučkom učiteljici u Dubrovniku, gosp. Petru Kuničiću, pučkom nadučitelju u Staromgradu.

Bronzanu počasnu kolajnu sa ratnom dekoracijom: sestri Battisti Platonida u Splitu, gosp.: Franju Zlataperu, kot. tajniku u Makarskoj, Jakovu Kocjanu, namj. kanc. oficijantu u Zadru.

Imenovanje.

Ministar trgovine imenovao je poštanskog povjerenika Viktora Hawlika u Zadru poštanskim tajnikom u Brnu.

Ratna odlikovanja.

Njegovo c. i. k. Apostolsko Veličanstvo premislio je odredilo, da se izrazi ponovno Previšnjivo u priznanje hrabrog i požrtvovnog državu pred neprijateljem: prič. natpor. Hugi Gjivojuću od 23. dom. puk. dodijelenom bos. herc. puk. 3., prič. nadlječniku D. Baldu Marinoviću, od 22. pješ. puk.

Podijeljena je u priznanje hrabrog državu pred neprijateljem srebrna kolajna za hrabrost drugog razreda: kapur. Nikoli Antuncu, pješ. nasl. nar. Simi Alujeviću, prič. pješ. Milanu Perišiću, od 22. pješ. pukov.

Dopisivanje sa ratnim zarobljenicima.

Austrijsko društvo „Crvenog Krsta“ preporuča općinstvu u njegovu interesu, da se dopisivanje sa ratnim zarobljenicima ograniči na poštanske dopisnice, a da se njima nipošto ne šalju pisma; jer dok ova stignu kome su odregjena, treba skoro dva mjeseca više nego li dopisnice. Uzrok se tomu nema tražiti kod pošte, nego kod cenzure, jer se dopisnice uvijek cenzuruju prije nego li pisma, budući da se kroz vrijeme koje zahtijeva cenzurisanje jednoga pisma, može obaviti cenzurska manipulacija sa 5 do 10 pa i više dopisnica.

Poštanske vijesti.

Privatni je poljski poštanski pokretni promet sa poljskim pošt. uredom 168 pripušten, a sa poljskim pošt. uredom 39 obustavljen.

***

Na 11. listopada bio je otvoren i predan javnom prometu c. i. k. etapični poštanski i brzovojni uređ. Beograd II. (Belgrad II.).

Isti uređuje sami kao predatni poštanski ured i to za veće poštanske posiljke: dopisnice, otvorena pisma, tiskanice, (novine), uzorki robe, pošt. uputnice, položnice pošt. štedionice i otvoreno predana vrijednosna pisma.

***

Razasiljanje trgovackih cjenika po pošti došteno je u sve savezničke zemlje, i u neutralno inozemstvo, pod uvjetom a) da tiskovni predmeti ne budu prekoraciči mjeru običnog arka papira, b) da pri poštanskom prozoručiću budu predani od organa tvrdke, koja ih šalje, te c) da njihov broj bude tako ograničen, da cenzurisanje ne bude znatno otešano. (Slijanje u masi nije dozvoljeno).

Dani za prinos šrtava u Sinju.

Đišu nam iz Sinja, 26. o. m.

Cisti prihod akcije razvijene „Dana šrtava“ dosegao je 3207 kr.; a upisana su 83 člana u c. k. austrijski fond za vojničke udovice i siročad.

Osobitim zaslugom kot. poglavara I. Monas- sa, koji je zgodno udesio način sakupljanja, pri- godnom lutriju i zabavu, sakupljena je i ovom zgo- dom lijepa svota za patriotsku svrhu.

Njegovu se pozivu odzavaše sva gg. župnici, škole i općine. Osobito je istaknuti prinos općine sinjske od 200 kruna. Općina je darovala i benzenu za rasvjetu dvorane. Među prinosima g. župnik istaknuti je onaj O. Mihe Kotaraša od 120 kr. sakupljenih u njegovoj župi, te Don Simuna Šimunića župnika dekanu na Trilju.

Prodaji znakovu sudjelovale su i oružničke i finansijske postajke u kotaru.

Čitulja.

Nekadašnji vlasnik tiskarnice Vitaliani, Luka Vitaliani premiun u 82. god. života u Novom Sadu Pokonjici je bio radnici i vrstan obrtnik, i poznat kao dobar čovjek. Ostavljala sina g. Ernesta, sadašnjega vlas

Ratni invalid

traži se za računovodju za rudničarsku štedionicu. Mjesečna plata 227 kr., stan, rasvjeta i ogrjev uz godišnju nagradu. Poznavanje njemačkog i hrvatskog jezika. Prijave: Pokrajinskom Povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida — Zadar.

TJESTENINE

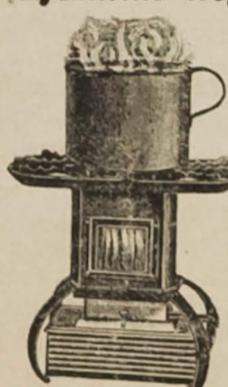
od «PASTIFICO TRIESTINO», Kapule i krumpira ugarskih, Bakalara Hyse, sode kristalizirane, omotnog papira i papirnatih vrećica, vinske kiseline (i u poštanskim pošiljkama od 5 kg. uz pouzeće), kavinog suro-gata «Korona», švedskih žigica prodaje uz najniže dnevne cijene

Marcello Pattiera, Zadar
Brzojavi: PATTIERA — ZADAR.

Kuhalo i brzovar na petrolej

Zajamčena sigurnost!
Zajamčeno prosto od svakog mirisa!

Senzajonalni uspjeh!

Bez čadje!

Bez šuma!

Bez dima!

Bez začepljenja!

Bez predgrijanja
sa spiritom!

• Najspasobniji i najsavršeniji brzovar sadašnjosti! •
Učinak grijanja 3 puta veći nego kod ostalih sistema. Velika prištednja! Jedna litra petroleja gori 8—12 sati, jedna litra vode kuha za 5 minuta. Izklučeno je da bi se brzovar prevrnuo. Istodobno može služiti i kao peć za grijanje sobe.

Tvorničko skladište i zastupstvo za cijelu Dalmaciju:
G. B. TAMINO - ZADAR.

Ratni invalid

kuhati. — Prijave: Pokrajinskom

traži se kao momak kod jednog župnika. Mora biti neoženjen ili udovac, rimokatoličke vjere i da zna Povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida — Zadar.

Ratni invalid

periodu od 15. listopada do 15. travnja. Zahtjeva se: naobrazba u kovačkom obrtu, osposobljenje za posluživanje parnih kotlova i dokaz nekih elektro-tehničkih poznavanja. — Prijave i zahtjeve: Dokr. Povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Magazzino di CIRILLO ORLICH

(Riva San Rocco)

Si vende giornalmente

Carbone di Faggio e Rovere

(Carbone dolce) a cent. 30 il kg.

50% di risparmio

su tutti gli altri carboni che vengono venduti sulla nostra piazza.

Ratni invalidi

BUDVI, ERCEGNOVOM, KISTANJU, OBROVCU, OREBIĆU, TROGIRU, BENOVCU i IMOTSKOME. Zahtjevi: da stanuju u mjestu ili u okolici, potpuna gragjanska prava, opće povjerenje i znanje što ga imaju oni koji su služili kao oružnici ili za koje se može očekivati da će ga pribaviti u dogledno vrijeme. Prijave: Pokrajinskom Povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida a Zadru.

JOSIP JADRONJA - ŠIBENIK.

Preuzimlje naručbe svakovrsnih modernih pečata iz gume i mjedi za pečatni vosak i sve ostale pečatne predmete, sve uz tvorničku cijenu. Brza izrada. — Skladište i rasprodaja na veliko svakovrsnik slatkis: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Foures, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene.

prazne vreće, koju mu drago količinu, i plaća najvišom cijenom.

Ratni invalid

traži se kao konobar za kavaru u Kninu. Mora biti vješt poslu, a dosta je da pozna hrvatski jezik u govoru i u pismu. Ponude i obavijesti: Pokrajinskom Povjerenstvu za skrb oko ratnih invalida u Zadru.

Vinske Kiseline

kemično čiste

po kr. 22 kg. prodaje i u poštanskim pošiljkama uz pouzeće

tvrdka

Marcello Pattiera - Zadar.

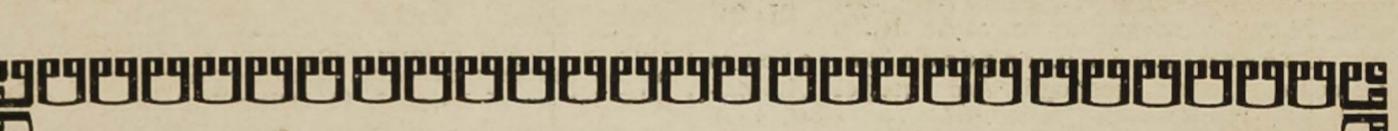
Brzojavi: Pattiera - Zadar.

Smrećke i Lovorike

kupuje i bez vreća u većim količinama

Tvrtka Birò & Paleka - Zadar.

AVVISO.

Il sottoscritto ha l'onore di preavvisare la Spett. Cittadinanza, l'Inclita Guarnigione ed i Signori Viaggiatori, che col 1. Novembre a. c., aprirà a Fiume sotto sua proprietà

L' HOTEL ROYAL

(che dispone di 44 stanz) in Via Ld. Kossuth N.ro 10.

L' Hotel è del tutto riconosciuto col massimo comfort. — Servizio inappuntabile.

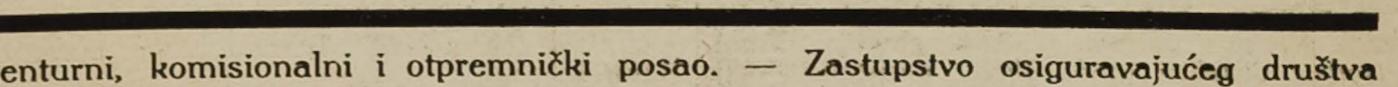
In pari tempo avverte, che la propria

Trattoria „Al Cervo d'Oro“

viene del tutto restaurata. -- Squisita ed ottima cucina alla casalinga e grandissimo assortimento di pesce, giornalmente fresco.

Fiducioso d'un benevolo appoggio si firma con profetta stima

GIUSEPPE MILETA
PROPRIETARIO.

Agenturni, komisionalni i otpremnički posao. — Zastupstvo osiguravajućeg društva «HERCEG-BOSNA». — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst — Zastupstvo i skladište ugl. tvrtke Michele Truden - Trst — Skladište i rasprodaja na veliko svakovrsnik slatkis: Roks Drops obični, Roks Drops fini, svileni Foures, finih biskvita i t. d. i t. d. sve uz umjerene tvorničke cijene. — Kupuje

Kr. 10.
Na pol...
Nov...
udostoj...
milost...
unutra...
Mome...
pukov...
instru...
geru...
barun...
i nast...
leinu...
runu...
Franu...
Zdisle...
stru...
minis...
službo...
stra p...
Fridri...
zem...
barun...
minis...
Otoke...
javni...
diša...
naua...
snika...
Bobr...
stojni...
Stybr...
stojni...
nanci...
Mog...
rika...
djelst...

nistr...
burge...
mülle...
nost...
zava...
Forste...
lera...
Hoh...
udjel...
željez...

pio je...
tirols...
godin...
novan...
je ka...
minis...
de m...
1900 ...
Nared...
namje...
dok je...
sjedni...
je dru...
izabre...
ne re...
komis...
kovar...
dom...

ke os...
čoban...
mogu...
kiša...
istež...
ga k...
ma p...
riječ...
ova o...
rom...
strag...
žbeni...
snji b...
priroci...
i na...

i ne...
lovač...